

Nader ecologisch onderzoek Huismussen en vleermuizen

Gerla Nieuwstraat 25-27 te Alphen Gemeente Alphen-Chaam

Rapport nr. 2019.0232a
9 september 2019

Taharo

Ecologisch advies
Valleiweg 51
30911 DB Rhenen
www.taharo.nl

Inhoudsopgave

AANLEIDING	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Doel	3
1.3 Leeswijzer	3
2. OMSCHRIJVING PLANGEBIED	4
2.1 Huidige situatie	4
2.2 Aanwezige ecotopen	4
2.3 Toekomstige (geplande) situatie	5
3. WERKWIJZE	6
4. RESULTATEN	9
4.1 Huismus	9
4.2 Vleermuizen per soort	9
4.3 Vleermuizen per functie	12
5. EFFECTENBEOORDELING	13
6. TOETSING AAN DE WET NATUURBESCHERMING	14
6.1 Toetsing aan de wet	14
6.2 Volledigheid inventarisatie	14
7. CONCLUSIES EN ADVIES	15
7.1 Huismus	15
7.2 Vleermuizen	15
8. BRONNEN	16

1. AANLEIDING

1.1 Aanleiding

Er zijn plannen om de oude klompenfabriek Gerla met bijgebouwen te slopen en op dezelfde plek een aantal woningen te realiseren. Daarbij zal het terrein heringericht worden. Er zal naast de sloop, vegetatie en bestrating worden verwijderd en er zal grondverzet gepleegd worden.

Om te voldoen aan nationale en internationale regelgeving is het verplicht om, voordat de ingreep plaatsvindt, een onderzoek te doen naar het eventueel voorkomen van beschermde flora en fauna.

Om de effecten van de plannen op natuurwaarden te bepalen is in opdracht van Taharo in november 2018 een verkennend veldbezoek uitgevoerd. Uit dat onderzoek bleek dat het plangebied mogelijk geschikt is voor vleermuizen.

Door het verdwijnen van het pand, en de houtige en kruidenbegroeiing rondom het pand kunnen mogelijk verblijfplaatsen van huismus, vleermuisverblijfplaatsen en/of foerageergebieden en vliegroutes verdwijnen.

1.2 Doel

Dit onderzoek zal antwoord geven op de volgende vragen:

- Welke functie heeft het plangebied voor huismus
- Welke soorten vleermuizen komen momenteel voor in het plangebied?
- Welke functies heeft het plangebied voor de aanwezige vleermuizen?
- Leidt de ingreep tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming?

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een beschrijving van het plangebied, voor wat betreft de huidige en de toekomstige situatie. In hoofdstuk 3 worden de methode van werken en de onderzoeksinspanning beschreven. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van het huismus- en vleermuisonderzoek gepresenteerd. De mogelijke effecten van de ingreep worden gerelateerd aan de aanwezige soorten in hoofdstuk 5. Hoofdstuk 6 beschrijft de toetsing aan de Wet natuurbescherming. In hoofdstuk 7 worden de conclusies en enkele aanbevelingen weergegeven. Hoofdstuk 8 bestaat uit een korte bronnenlijst.

2. OMSCHRIJVING PLANGEBIED

2.4 Huidige situatie

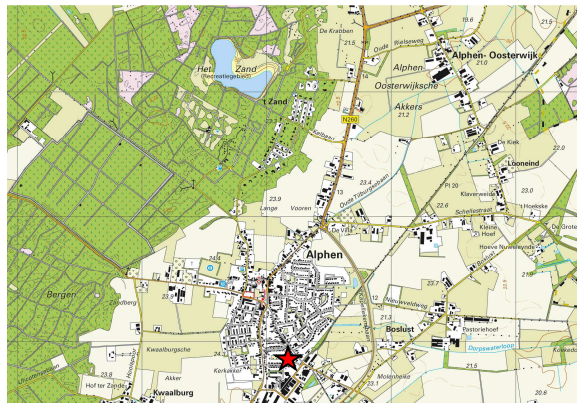
Ligging van het plangebied

Het plangebied is gelegen aan de Nieuwstraat 25-27 te Alphen (Gemeente Alphen-Chaam) in het zuidelijk deel van de dorpskern. Volgens de topografische kaart van Nederland kaartblad 50E (schaal 1:25.000) zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 125.157$, $Y = 387.853$.

Het plangebied is rood omkaderd weergegeven op de luchtfoto (figuur 1) en weergegeven als een rode ster op de topografische kaart (figuur 2).

Figuur 1: Luchtfoto met begrenzing plangebied (rood omlijnd).

Figuur 2: Topografische kaart plangebied (rode ster).

Huidige situatie

Het plangebied betreft een oude klompenfabriek in het zuidelijk deel van de dorpskern van Alphen, aan een doorgaande weg. De bebouwing bestaat uit een zeer oud pand aan de straatkant (de oude klompenfabriek), met een nieuwer kantoorpand eraan vast, wat momenteel nog in gebruik is. Deze twee panden hebben een zadeldak wat parallel loopt met de straat. Achter deze twee panden zijn een paar lage, maar grote bedrijfshallen met platte daken. Het merendeel van deze bedrijfshallen is niet meer in gebruik. Het niet bebouwde deel van het plangebied is volledig bestraat. Tussen de tegels door is wel sprake van kruidengroei, en hier en daar een jong boompje. Het plangebied is omringd door woningbouw. Er zijn binnen en rondom het plangebied geen watergangen aanwezig.

2.5 Aanwezige ecotopen

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig:

- De klompenfabriek met bijgebouwen
- Parkeerplaatsen
- Bestrating
- Lage houtige beplanting

2.6 Toekomstige (geplande) situatie

Toekomstige (geplande) situatie

Het planvoornemen betreft de sloop van de bestaande bouwwerken en de realisatie van circa 21 grondgebonden woningen. Figuur 3 geeft een impressie van de toekomstige gewenste situatie.

Figuur 3. Impressie van de toekomstige gewenste situatie

3. WERKWIJZE

3.7 Huismus

Werkwijze

Er zijn twee inventarisatiebezoeken gebracht aan de planlocatie op respectievelijk 13 april en 28 april 2019. De weersomstandigheden tijdens de inventarisatiebezoeken waren goed (droog en niet te koud, zie tabel 1). Tijdens de inventarisaties is bij het plangebied gepost vanaf meerdere overzichtspunten en gelet op broedende en/of broedverdachte (zingende) vogels. De gevolgde onderzoeksmethode voor huismus is gestoeld op het door BIJ12 uitgebrachte Kennisdocument Huismus, Versie 1.0 juli 2017.

Volgens het kennisdocument kan de aanwezigheid van een nest van een huismus als volgt worden aangetoond:

1. een nestindicatieve waarneming:
 - o een nest of nestbouw of
 - o bezoek van een huismus aan een waarschijnlijke nestplaats (nest zelf vaak niet zichtbaar, maar grassprietten of veertjes steken uit) of
 - o transport van voedsel of ontlastingspakketjes of
 - o bedelende jongen in nest (vlak voor uitvliegen goed te horen, steken kopjes uit nestopening).
2. min. 1 waarneming in potentieel broedbiotoop in de periode 10 maart t/m 20 juni van:
 - o een zingend mannetje (veelal op de dakrand) of
 - o aanwezigheid van een paartje bij een potentiële nestplaats of
 - o balts.

Afwezigheid van broedende huismussen is aangetoond, als er tijdens twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei (met tien dagen tussen beide veldbezoeken) of tijdens vier gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni geen aanwezigheid kan worden aangetoond.

3.2 Vleermuizen

De vleermuisinventarisaties zijn uitgevoerd aan de hand van het vleermuisenprotocol (2017) dat is opgesteld door Gegevensautoriteit Natuur (GAN), Netwerk Groene Bureaus (NGB) en Zoogdiervereniging. Tijdens de veldbezoeken is op grond van geluid en zicht geïnventariseerd. Vleermuizen maken gebruik van echolocatie om zich te oriënteren in een gebied en voor het lokaliseren van prooien tijdens de jacht. Deze echolocatie vindt plaats door middel van ultrasone geluiden die de vleermuis produceert en zijn soort specifiek. Met behulp van een ultrasounddetector (batdetector) kunnen deze geluiden voor mensen hoorbaar worden gemaakt. Tijdens het onderzoek is gebruikgemaakt van een Peterson D240x ultrasounddetector (batdetector) en een sterke zaklamp (TK41 Max 860 Lumens). Met een Edirol R-09 RH digitale recorder zijn geluidsopnamen gemaakt die later zijn geanalyseerd met behulp van het programma Bat Sound Pro 3.31b. Verder is

gebruik gemaakt van een Elekon Batlogger M, een zeer gevoelige heterodyne batdetector die niet alleen het geluid registreert, maar ook de exacte locatie van het vleermuisgeluid, de tijd van de waarneming, en de exacte lokale weersomstandigheden op dat moment.

Op basis van de aanwezige ecotopen zijn de volgende functies te verwachten:

- Vliegroutes en foerageergebieden;
- Paarverblijven;
- Kraamverblijven
- Zomerverblijf.

Er zijn in het voorjaar drie veldinventarisaties geweest.

De eerste veldinventarisatie vond plaats op 7 juni 2019 's avonds na zonsondergang. Er is lopend geïnventariseerd op verschillende plekken, o.a. vanaf de parkeerplaats aan de west- en noordkant, achter het pand, de bestrating aan de oostkant van het pand en vanaf de straat. Daarnaast is in de directe omgeving van het plangebied rondgelopen en geïnventariseerd. Een tweede inventarisatie is 's avonds gedaan op 6 juli 2019. Hierbij is op dezelfde wijze te werk gegaan. Er is wederom geïnventariseerd vanaf de parkeerplaats achter het pand, aan de oostkant van het pand en vanaf de straat.

Op 7 juli is 's ochtends een derde inventarisatie uitgevoerd, vroeg in de ochtend, voor zonsopkomst, wederom met vooral waarnemingen vanaf de parkeerplaats aan de west- en noordkant, achter het pand, de bestrating aan de oostkant van het pand en vanaf de straat. Daarnaast is wederom rondom het plangebied rondgelopen en geïnventariseerd.

In de nazomer zijn er twee veldinventarisaties geweest, na zonsondergang. De eerste nazomerinventarisatie was op 23 augustus 2019. De tweede op 14 september 2019. Ook in de nazomer is er lopend geïnventariseerd op verschillende plekken, o.a. vanaf de parkeerplaats achter het pand, de bestrating ten oosten van het pand en de Nieuwstraat. Daarnaast is in de directe omgeving van het plangebied rondgelopen en geïnventariseerd.

Alle inventarisaties vonden plaats onder gunstige weersomstandigheden (zie tabel 1).

Datum	Type onderzoek	Tijdsduur Onderzoek	Zon op/ onder	Weer	Temp.
13-04-2019	Huismus; zingende mannetjes en nestplaatsen	08.30 -11.30	06.48/ 20.35	Wind gemiddeld 3 Bft Half bewolkt. Geen neerslag	7.6°C
28-04-2019	Huismus; zingende mannetjes en nestplaatsen	08.30 -10.30	06.16/ 21.01	Wind gemiddeld 2 Bft Vrijwel geheel bewolkt. Geen neerslag	9.2°C
07-06-2019	<u>Vleermuizen:</u> Inspectie plangebied, Kraamverblijf- en zwermplaats, zomerverblijf, vliegroute, foerageergebied	21.50 -23.50	05.20/ 21.58	Wind gemiddeld 3 Bft Vrijwel geheel bewolkt Geen neerslag tijdens waarnemingen	15.5°C
06-07-2019	<u>Vleermuizen:</u> Kraamverblijf- en zwermplaats, zomerverblijf, vliegroute, foerageergebied	22.00 -24.00	05.26/ 22.03	Wind gemiddeld 2 Bft Zwaarbewolkt Geen neerslag	16.4°C
07-07-2019	<u>Vleermuizen:</u> Kraamverblijf- en zwermplaats, zomerverblijf, vliegroute, foerageergebied	03.30 -05.40	05.27/ 22.03	Wind gemiddeld 2 Bft Zwaarbewolkt. Geen neerslag	14.0°C
23-08-2019	<u>Vleermuizen:</u> Paarverblijf, zomerverblijf, vliegroute, foerageergebied	20.45-00.30	06.36/ 20.49	Wind gemiddeld 1 Bft Zwaarbewolkt Geen neerslag	17.6°C
14-09-2019	<u>Vleermuizen:</u> Paarverblijf, zomerverblijf, vliegroute, foerageergebied	19.40-23.00	07.12/ 19.59	Wind gemiddeld 2 Bft Half bewolkt. Geen neerslag	18.2°C

4. RESULTATEN

4.1 Huismussen

Tijdens geen van de twee inventarisaties, op 13 april en 28 april 2019 zijn er geen nestindicatieve waarnemingen gedaan van huismus binnen het plangebied zelf. Op het dak van de klompenfabriek, en ook op het dak van het aangrenzende kantoortje zijn geen huismussen op of in de buurt van het dak aangetroffen. Binnen het plangebied zijn in het geheel geen foeragerende huismussen aangetroffen.

Er zijn in de directe omgeving wel huismussen foeragerend aangetroffen, evenals nestindicatieve waarnemingen. Op het adres Nieuwstraat 31 en Nieuwstraat 33 zijn op de nok van het dak meerdere zingende mannetjes aangetroffen, wat duidt op de aanwezigheid van nesten onder die daken. In de struiken die grenzen aan het Rensplein/Nieuwstraat en in de houtige beplanting van het adres Nieuwstraat 35 werd op beide inventarisatieochtenden druk gefoerageerd door huismussen.

Er kan om die reden redelijkerwijze aangenomen worden dat er binnen het plangebied zelf geen vaste rust- en verblijfplaatsen voor huismussen aanwezig zijn.

4.2 Vleermuizen per soort

Tijdens het eerste avondbezoek in het voorjaar is een passerende gewone dwergvleermuis waargenomen. Tijdens het tweede avondbezoek zijn er meerdere foeragerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen rond het onderzoeksgebied, met name ten oosten van de gebouwen, langs de achtertuinen van de woningen aan de Nieuwstraat, en bij de bomengroep aan de Looiersweg. Er zijn geen uitvliegende exemplaren waargenomen vanuit het Gerla gebouw. Tijdens het ochtendbezoek werd rondom het Gerla gebouw niet gezwermd of ingevlogen. Wel werd rondom het huis tegenover de Gerla (Nieuwstraat 24) zwermgedrag waargenomen en zijn ruim 60 gewone dwergvleermuizen ingevlogen onder de dakpannen aan de westzijde van de woning. Tijdens het eerste avondbezoek in het najaar zijn behalve een paar foeragerende en baltsende gewone dwergvleermuizen vleermuizen aan de oostkant van het plangebied twee passerende laatvliegers waargenomen. Tijdens het tweede najaarsbezoek werd een uitvliegende gewone dwergvleermuis waargenomen. Er zijn in totaal twee soorten vastgesteld, te weten de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*).

Tijdens het eerste avondbezoek, op 7 juni 2019 is slechts een vleermuis waargenomen. Er passeerde een gewone dwergvleermuis, vliegend vanuit de Looiersweg richting het noorden, langs het Gerla gebouw. Binnen het plangebied zijn verder in het geheel geen vleermuizen waargenomen.

Tijdens het tweede bezoek, op 6 juli 's avonds was het aanzienlijk drukker, wat betreft vleermuisactiviteit. Een buurtbewoner had mij getipt dat de grootste kans was, dat er vleermuizen vanaf de hoek aan de oostkant vanuit het gebouw zouden komen. Deze hoek heeft hierdoor extra aandacht gehad, maar er zijn geen uitvliegers waargenomen.

Wel is hier dichtbij een passerende gewone dwergvleermuis waargenomen rond 22.10 uur (zie figuur 4).

Rond 22.10 uur kwam eveneens een gewone dwergvleermuis foerageren langs de achtertuinen van de huizen aan de Nieuwstraat, over het bestraatte terrein van het Gerla Gebouw. In het achterste deel van deze strook werd vanaf 22.30 eveneens gefoerageerd door een gewone dwergvleermuis. Ze bleven foerageren tot ongeveer 23.30 uur.

Vanaf 22.15 werd in de straat rondom de lantarenpalen steeds door meerde (minimaal drie) gewone dwergvleermuizen gefoerageerd, evenals rond de bomen aan de Looiersweg. Deze vleermuizen bleven tot het eind van de waarneming, middernacht.

Tijdens het ochtendbezoek, in de vroege ochtend van 7 juli 2019 was het rond het Gerla gebouw relatief rustig, tot ongeveer 04.40 uur. Vanaf dat moment kwamen er veel vleermuizen aanvliegen die begonnen te zwermen rond het dak van een woning tegenover het Gerla gebouw (Nieuwstraat 24). Ze kwamen van meerdere kanten, onder ander vanaf de Looierstraat, maar ook vanuit het noorden en westen. Ze kropen ze via de openingen aan de eindpannen onder het dak, aan de westkant van het huis. Het waren in totaal bij benadering 60 exemplaren. Hier blijkt dus een kraamkolonie gehuisvest. Deze woning behoort echter niet tot het plangebied, maar het was wel een bijzondere en mooie waarneming (evt. filmpje beschikbaar). Dit invliegen duurde tot ongeveer 05.15 uur.

Tijdens het naseizoen was er wederom relatief veel vleermuisactiviteit. Het gaf een vergelijkbaar beeld dan in het tweede en derde bezoek in het voorjaar. Op 23 augustus werd vanaf 21.00 uur tot ongeveer middernacht gefoerageerd door twee Gewone dwergvleermuizen langs de achtertuinen van de woningen aan de Nieuwstraat (nrs. 31 en 33). Rond 21.10 vloog een laatvlieger vanuit het noorden richting het zuiden over het oostelijk deel van het plangebied. Rond 21.20 passeerde een gewone dwergvleermuis aan de westkant van het plangebied. Vanaf ongeveer 21.20 foerageerden twee gewone dwergvleermuizen onder de bomen in de Looierstraat. Vanaf 22.10 werd er gebaltst rond de woning aan de Nieuwstraat nr. 31, het lijkt erop dat deze woning een paarverblijf herbergt.

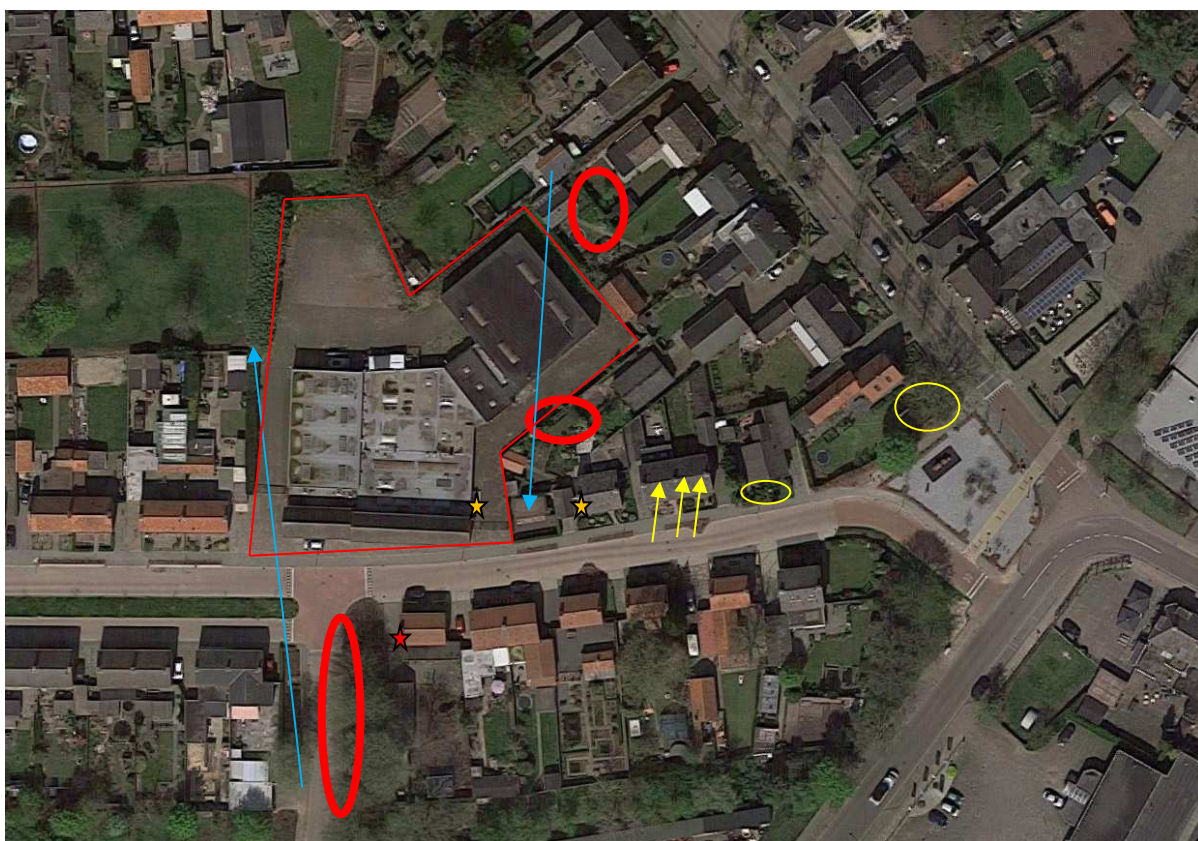
Steeds is het dak van de klompenfabriek geobserveerd maar er waren wederom geen uitvliegers. Er werd in de directe omgeving van de klompenfabriek of de hallen niet gefoerageerd.

De inventarisatie op 14 september gaf een iets ander beeld. Rond 19.50 vloog een gewone dwergvleermuis aan de achterkant van de klompenfabriek uit. Deze vleermuis begon vrijwel meteen baltsgeluiden te maken, het gaat hier dus om een baltsend mannetje, wat uitvloog. Er is dus een paarverblijfplaats aanwezig aan de achterzijde van de klompenfabriek. Tussen 20.00 en 22.00 uur werden steeds twee foeragerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen aan de westzijde van de klompenfabriek. Er werd wederom eveneens een baltsend mannetje aangetroffen in de achtertuin van Nieuwstraat 341, hier bevindt zich onder de dakpannen aan de achterkant van het huis hoogstwaarschijnlijk eveneens een paarverblijfplaats.

In Tabel 2 zijn de waarnemingen van foeragerende en passerende vleermuizen per avond weergegeven.

Tabel 2 Totaal nachtelijke waarnemingen in het veld van passerende en foeragerende vleermuizen in en om het plangebied

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	07-06-2019		06-07-2019		07-07-2019		23-08-2019		14-09-2019		Totaal waarnemingen
		Avond	Passerend	Avond	Passerend	Avond	Passerend	Avond	Passerend	Avond	Passerend	
Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	0	1	5	1	1	5	5	1	4	0	23
Laatvlieger	Eptesicus serotinus	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1

Figuur 4. Waarnemingen van huismus en vleermuizen. Het plangebied is rood omlijnd. De gele pijlen wijzen naar de plaatsen waar nest-indicatieve waarnemingen van huismus zijn gedaan, de gele ovaal zijn foerageerplekken van huismus. De rode ovaal geven de plaatsen aan waar door gewone dwergvleermuizen werd gevoerageerd. De rode ster geeft de plek van de kraamkolonie aan. De oranje sterren geven de plek aan van de balt-sende gewone dwergvleermuis, vermoedelijk paarplaatsen. De blauwe pijlen geven de twee passerende laatvliegers weer.

4.3 Vleermuizen per functie

Kraamverblijven

Er is in het voorjaar 2019 in de omgeving van het plangebied, (Nieuwstraat 24), wel een kraamkolonie aangetroffen, maar er is geen kraamkolonie in het te slopen gebouw. Er werd op geen enkel moment rond het te slopen gebouw zwermgedrag waargenomen, en eveneens geen in- of uitvliegers. In het te slopen gebouw zijn geen kraamkolonies van vleermuizen aanwezig.

Foerageergebieden en vliegroutes

In het voorjaar zijn er tijdens de ochtendronde een, en tijdens de avondrondes maximaal vijf gewone dwergvleermuizen per avond foeragerend aangetroffen. Er zijn in het voorjaar ook relatief weinig passerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. In het najaar hetzelfde beeld, steeds ongeveer 5 foeragerende vleermuizen in de directe omgeving en een enkele passerende gewone dwergvleermuis. Wel werden er twee passerende laatvliegers gehoord.

Paarverblijven, zomerverblijven en winterverblijven

In de klompenfabriek, aan de noordwestzijde werd zeer regelmatig gebaltst. Er is een uitvliegend exemplaar van de gewone dwergvleermuis waargenomen aan de noordwestzijde van de klompenfabriek, hetgeen duidt op een zomerverblijf/paarplaats. Een zomerverblijf wordt in het te slopen gebouw kan eveneens niet uitgesloten. Er werd geen zwermgedrag waargenomen van de gewone dwergvleermuis in de directe omgeving van het te slopen gebouw. Er is geen indicatie voor winterverblijven.

5. EFFECTENBEOORDELING

Huismus

Er zijn binnen het plangebied geen nesten of foerageergebied van de huismus aanwezig.

Kraamverblijven en zomerverblijven

Er is binnen het plangebied geen sprake van een zomerverblijf, of kraamplaats in de gebouwen van de voormalige Gerla klompenfabriek. Er gaan in geen geval zomerverblijfplaatsen of kraamplaatsen verloren door de ingreep.

Foerageergebieden en vliegroutes

De bomenrijen aan de Looierstraat en langs de achtertuinen van de woningen aan de Nieuwstraat (m.n. de nrs 31 en 33) worden door vleermuizen gebruikt als foerageergebied, er zijn gewone dwergvleermuizen foeragerend aangetroffen zowel de ochtend als op alle avonden. Deze bomen en tuinen behoren echter niet tot het plangebied, en blijven intact. Er gaat geen essentieel foerageergebied verloren.

Het gebouw wordt niet gebruikt als essentiële vliegroute, er zijn ruim voldoende lijnelementen in de omgeving aanwezig die intact blijven. Er gaat geen essentiële vliegroute verloren.

Paarverblijven en winterverblijven

Er is aan de noordwestzijde van de klompenfabriek een paarverblijf aanwezig, hier is een uitvliegend exemplaar (mannetje) waargenomen. Vanaf hier werden zeer regelmatig vanuit dezelfde hoek baltsgeluiden waargenomen. Er verdwijnt een zomerverblijf/paarverblijf van de gewone dwergvleermuis door de ingreep. Omdat bij aanwezigheid van een paarverblijf een winterverblijf nooit helemaal kan worden uitgesloten, zal bij het nemen van mitigerende maatregelen, en met de planning van de werkzaamheden ook met een winterverblijf rekening gehouden moeten worden.

6. TOETSING AAN DE WET NATUURBESCHERMING

6.1 Toetsing aan de wet

Door de ingreep gaat een zomerverblijf/ paarverblijf van de gewone dwergvleermuis verloren, indien de klompenfabriek Gerla wordt gesloopt. Hierdoor is er risico op overtreding van de Wet natuurbescherming.

Hiervoor zijn tijdig (d.w.z. voor half februari 2019) mitigerende maatregelen genomen.

Deze maatregelen zullen verder beschreven moeten worden in een mitigatieplan en/of ecologisch werkprotocol. Het treffen van overige mitigerende maatregelen, zoals het voorkomen van verstoring tijdens de sloop en het treffen van permanente maatregelen in de toekomstige situatie, zal eveneens in het mitigatieplan en/of ecologisch werkprotocol moeten worden opgenomen.

Deze maatregelen zullen vervolgens moeten worden voorgesteld aan de Provincie Noord-Brabant en er dient een ontheffing Wet natuurbescherming te worden aangevraagd voor de gewone dwergvleermuis.

Negatieve effecten van de ingreep op huismussen zijn niet te verwachten. De ingreep leidt niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming, voor wat betreft huismussen.

Omdat het onderzoek heeft plaatsgevonden volgens de aanwijzingen van het BIJ12 Kennisdocument Huismus, *Passer domesticus* versie 1.0 juli 2017, en het vleermuisprotocol (2017) dat is opgesteld door Gegevensautoriteit Natuur (GAN), Netwerk Groene Bureau's (NGB) en Zoogdiervereniging, kan worden gesteld dat het plangebied afdoende is geïnventariseerd voor huismussen en vleermuizen.

6.2 Volledigheid inventarisatie

De inventarisatie is een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl ze op een ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Wet natuurbescherming vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methodes en inspanningen is dan ook voldoende invulling gegeven aan artikel 1.11 (Zorgplicht) van de Wet natuurbescherming voor wat betreft vleermuizen. Wat betreft dit onderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden voor het vaststellen van vaste rust en verblijfplaatsen, zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroute(s).

7. CONCLUSIES EN ADVIES

7.1 Huismus

Binnen het plangebied gaan geen vaste rust- of verblijfplaatsen voor huismussen verloren.

7.2 Vleermuizen

Het plangebied fungeert in niet als essentieel foerageergebied of essentiële vliegroute voor de gewone dwergvleermuis of laatvlieger.

De afstand tussen de locatie van de kraamkolonie van de gewone dwergvleermuis op het adres Nieuwstraat 24 enerzijds, en de sloop- en bouwwerkzaamheden anderzijds, is minimaal 20 meter waardoor verstoring van de kraamkolonie in elk geval tot een aanvaardbaar minimum wordt beperkt. Er is geen sprake van wezenlijke verstoring van de kraamkolonie tijdens de sloop en bouwwerkzaamheden.

Er gaat echter wel een zomerverblijf/paarplaats van de gewone dwergvleermuis verloren en worden eveneens mogelijk vleermuizen verstoord door de werkzaamheden, voor wat betreft paarplaatsen en foerageergedrag.

Hiervoor zijn passende maatregelen nodig, die beschreven dienen te worden in een activiteitenplan en/of ecologisch werkprotocol, en er dient een ontheffing voor de gewone dwergvleermuis aangevraagd te worden.

8. BRONNEN

- BIJ12, 2017 Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017
- BIJ12, 2017 Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. Versie 1.0, juli 2017
- Dietz C., O. von Helversen & D. Nill 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. De Fontein/Tirion Uitgevers, Utrecht.
- Dietz C., A. Kiefer 2017. Veldgids Vleermuizen van Europa. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Limpens, H.J.G.A., K. Mostert & W. Bongers (red.) 1997. Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Algemene websites

- www.mijn.rvo.nl (natuurwetgeving en soortenstandaarden)
- www.zoogdiervereniging.nl/vleermuizen
- www.vleermuizenindestad.nl